

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Na cestě k občanskému a humanistickému pojetí politiky vnitřního trhu (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2012/C 143/04)

Zpravodaj: **pan Jorge Pegado LIZ**

Dne 20. ledna 2011 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Na cestě k občanskému a humanistickému pojetí politiky vnitřního trhu.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. února 2012.

Na 478. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 22. a 23. února 2012 (jednání dne 22. února) přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 118 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

„Argumenty ve prospěch Evropy se neustále vyvíjejí. Evropa je koncept, jenž se musí přizpůsobovat politickým a ekonomickým okolnostem.“

(Durão Barroso, Expresso, 19/11/2011)

1. Úvod

1.1 Dnes, kdy uplynulo 20 let od doby, kdy měl být podle Delorse dokončen velký evropský vnitřní trh, bez bariér a překážek jakéhokoliv druhu, je vhodné a patřičné, aby se organizovaná občanská společnost, již EHSV zastupuje, zamyslela nad tím, kam dospěla a kam kráčí.

1.2 Pokud však dnes přemýšlíme o vnitřním trhu, musíme rovněž přehodnotit evropský projekt jako celek. Je smysluplné ptát se – vzhledem k tomu, že někteří z nás si ji idealizují, jiní se ji snažili usilovně budovat, další si během těchto šedesáti let vzali za úkol postupně ji bořit –, jestli Evropa bude i v roce 2050 vzorovým příkladem svobody, majákem kultury, ochráncem míru, apologií bratrského soužití národů a rovnosti mezi lidmi, světem bez diskriminace a bariér, jako to nedávno učinil komisař Barnier ve svém dobře strukturovaném proslovu na Humboldtově univerzitě.

1.3 Tím spíše dnes, kdy je doba obzvláště neklidná, Evropou obchází neutuchající krize systémového, nikoliv pouze konjunkturálního charakteru, která není jen hospodářská a finanční, ale je také krizí sociálních a kulturních hodnot a ze které většina zainteresovaných stran zastoupených v EHSV nevidí východisko.

1.4 Stojíme před krizí zaměstnanosti. Situace je taková, že Evropa již nemůže dále zaručit pracovní místa pro své občany. Jediná cesta, jak se z této kritické situace dostat, je pomocí vytváření růstu. Hlavním nástrojem k dosažení tohoto růstu musí být úplné provedení vnitřního trhu.

1.5 **Občanská společnost se oprávněně zabývá** schopností stávajícího institucionálního modelu EU, který je daný Lisabonskou smlouvou, řešit krize; **má pochybnosti o** tom, zda je tento model schopen účinné a přiměřené samoregulace a s

nepochopením vnímá neexistenci koherentních a účinných regulačních opatření a množení izolovaných a vzájemně protichůdných rozhodnutí různých stran; **táže se**, jakým způsobem lze, s ohledem na neustálé krachy burz, které s sebou logicky nesou značné sociální a hospodářské škody, dosáhnout účinnější a přísnější kontroly finančního systému; **obává se**, že hluboké příznaky krize a bezprostřední hrozba globální recese jsou předzvěstí kolapsu evropského modelu v jeho současné podobě; občanská společnost tedy vyzývá současné vedoucí představitele, aby projevili nezbytnou ambici a vizi úspěšně provést obnovu evropského hospodářského a sociálního modelu, který respektuje hodnoty a zásady vyplývající se Smlouvy.

1.6 Bylo proto velmi pozitivní, že současně s přípravou tohoto stanoviska měl také poradní výbor ESVO potřebu vypracovat stanovisko ke stejnému tématu a že bylo možné porovnat postoje na společné schůzi v Oslu ⁽¹⁾.

2. Vnitřní trh: co a proč

2.1 Myšlenka „společného trhu“ se objevila již v původním textu jako **nástroj** harmonického rozvoje hospodářské činnosti, stále a vyrovnané hospodářské expanze, vyšší stability, rychlého zvyšování životní úrovně a užších vazeb mezi státy (článek 2). **Od počátku nebyl vnitřní trh koncipován jako izolovaná politika nebo pouhá zóna volného obchodu jako ESVO, ale spíše jako součást obecné strategie.**

2.2 Tak byly vymezeny kontury rozvoje pozdější politiky vnitřního trhu, považované mnohými za „zlatý hřeb“ evropské politiky, jehož postupné zavedení mělo nastat po uplynutí dvanáctiletého přechodného období (článek 8), nejpozději 15 let po vstupu Smlouvy v platnost.

⁽¹⁾ Viz společné závěry poradního výboru ESVO a SSJT: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.smo-observatory-smo-spotlight.21343>.

2.3 Navzdory existenci nástrojů určených k dotvoření trhu byla politická, sociální a hospodářská realita silnější než myšlenky z roku 1957, a tak bylo 15 let poté nutno konstatovat, že cíle, jež by bývaly vedly ke skutečnému zavedení „společného trhu“, zdaleka nebylo dosaženo.

2.4 Bílá kniha o dotvoření vnitřního trhu z roku 1985 určila cíle nezbytné k tomu, aby byl trh dokončen do roku 1992. Zároveň s tím byly vyhodnoceny jako potřebné určité změny v Římské smlouvě, jež by usnadnily splnění politických cílů stanovených bílou knihou. Ty daly vzniknout Jednotnému evropskému aktu⁽²⁾, jež v části věnované vnitřnímu trhu zavedl významné změny, z nichž bychom vyzdvihli tyto:

- a) **pravidlo kvalifikované většiny** pro přijímání opatření týkajících se sblížení právních předpisů zaměřeného na dotvoření vnitřního trhu oproti dřívější jednomyslnosti (články 8 A a 100 A);
- b) první zmínku o **vysokém stupni ochrany**, pokud jde o opatření týkajících se zdraví, bezpečnosti a ochrany spotřebitelů (čl. 100 A odst. 3);
- c) všeobecné přijetí **zásady vzájemného uznávání**, jež má původ ve známém případě Soudního dvora „Cassis de Dijon“ (článek 100 B);
- d) jasnou výzvu k **hospodářské a sociální soudržnosti** jako zásadnímu cíli, jež je třeba zohlednit v rámci dotvoření vnitřního trhu (čl. 130 a čl. 130 B).

2.5 Nicméně až v roce 1992, v rámci Maastrichtské smlouvy, která ustavila Evropskou unii⁽³⁾, získala nová ustanovení týkající se dotvoření vnitřního trhu vnitřní soudržnost; v té době již bylo evidentní, že harmonogram dotvoření vnitřního trhu zdaleka nebude naplněn⁽⁴⁾.

2.6 Co se naopak potvrdilo, byl nárůst legislativních i nelegislativních překážek ve většině členských států, což ve spojení s liberální a tolerantní politikou Evropské komise přispělo v podstatě ke stagnaci procesu dotvoření vnitřního trhu v některých obzvláště významných oblastech, zejména pak v oblasti služeb.

⁽²⁾ Úř. věst. L 169, 29.6.1987.

⁽³⁾ Úř. věst. C 191, 29.7.1992; smlouva byla považována za napodobeninu projektu Spinelli v rámci pokusu o konsenzus mezi federalisty a jejich odpůrci.

⁽⁴⁾ Sdělení Komise o fungování vnitřního trhu Společenství po roce 1992 – monitorování Sutherlandovy zprávy (SEC (92) 2277 ze dne 2. prosince 1992) a stanovisko EHSV (Úř. věst. C 201, 26.7.1993, s. 59), jehož závěry jsou stále aktuální a zaslouží si pozorného zamyšlení.

2.7 Mnohé iniciativy provedené v souvislosti s dotvořením vnitřního trhu tak vyústily v **pouhé nahromadění jednotlivých a špatně koordinovaných opatření zaměřených na sblížení právních předpisů, nesouvisejících s ucelenou politikou**; proti této politice členské státy často vypracovávaly své vlastní politiky, jež omezovaly volnou hospodářskou soutěž, udělovaly nelegální státní podpory, stanovovaly nová kvantitativní či obdobná omezení a systematicky odmítaly pokrok v zásadních oblastech jako průmyslová integrace, daňové systémy či správa ekonomických záležitostí.

2.8 Dokonce i u iniciativ, jež byly zdánlivě k obecné spokojenosti dovedeny do úspěšného konce, jako je přijetí „schengenských pravidel“, zavedení eura, nedávné přenesení pravomocí v oblasti prostoru spravedlnosti a svobody na úroveň Unie a začlenění Listiny základních práv EU do konečného znění Lisabonské smlouvy, došlo k omezení jejich účinnosti, jelikož některé členské státy k nim nepřistoupily nebo k nim měly výhrady, nebo byl omezen jejich dosah a uplatňování, někdy byly dokonce otevřeně mařeny; navíc nenásledovala zásadní doplňující opatření, jako skutečná evropská finanční politika; to vše je za **neschopností Evropy čelit stávající krizi**, která ji přivedla „na okraj propasti“, jak řekl Jacques Delors v rozhovoru pro listy Le Soir a Le Temps dne 17. srpna 2011.

2.9 EHSV již dlouho upozorňuje na to, že je třeba rozhodně změnit paradigma, tak aby byla upřednostňována kvalita dotvoření vnitřního trhu, aby byla věnována zásadní pozornost konkrétním zájmům a základním právům občanů obecně, a konkrétně spotřebitelů a pracovníků, a aby sociální aspekty byly rovny aspektům ekonomickým; je nezbytné uplatňovat humanistické pojetí, jež je v protikladu k dosavadnímu čistě ekonomickému přístupu, který je odpovědný za vzniklá omezení, zdráhavost, pochybnosti a nedůvěru⁽⁵⁾.

2.10 Když současný předseda Komise na počátku svého druhého funkčního období odhalil svou novou vizi pro vnitřní trh ve 21. století⁽⁶⁾, v návaznosti na předchozí sdělení Komise s názvem Program pro občany přinášející výsledky pro Evropu⁽⁷⁾, zdálo se, že Komise bude prosazovat změnu základní politické orientace směrem k jednotnému trhu, v zájmu občanů a spotřebitelů; to vzbudilo přirozená očekávání. Komise přestala považovat jednotný trh za izolovanou politiku, a začala jej považovat spíše za součást globální strategie, jež předcházela pozdější strategii Evropa 2020, a vyhlásila za hlavní cíle pro vnitřní trh zlepšení důvěry spotřebitelů, podporu hospodářské integrace a sociální soudržnosti a rozvoj znalostní společnosti v rámci Evropy udržitelné v globalizovaném světě. Základním nástrojem tohoto nového přístupu byly stále kvalitnější právní předpisy v ozdraveném a zjednodušeném legislativním prostředí⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Viz mimo jiné důležitá stanoviska EHSV: Úř. věst. C 39, 12.2.1996, s. 70, Úř. věst. C 255, 14.10.2005, s. 22, Úř. věst. C 204, 9.8.2008, s. 1, Úř. věst. C 347, 18.12.2010, s. 8, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 68 a informační zpráva o dopadu Lisabonské smlouvy na jednotný trh.

⁽⁶⁾ Sdělení Jednotný trh pro občany, KOM(2007) 60 v konečném znění, 21.2.2007.

⁽⁷⁾ KOM(2006) 211 v konečném znění ze dne 10. května 2006.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 15.

2.11 Pro upevnění této nové orientace zadala Komise důležitou studii bývalému komisaři Máriu Montimu, která byla předložena v květnu 2010⁽⁹⁾; ve stejném období zároveň Rada zadala „reflexní skupině“ složené ze známých osobností, které předsedal bývalý španělský premiér Felipe González a jejímž členem byl rovněž Mario Monti, vypracování zprávy o vyhlídkách Evropy v horizontu roku 2030⁽¹⁰⁾; Evropský parlament rovněž v květnu 2010 předložil Grechovu zprávu, z níž vycházelo jeho usnesení ze dne 20. května Jednotný trh pro spotřebitele a občany⁽¹¹⁾.

2.12 Zásadní je, že všechny tyto důležité dokumenty upozorňují na to, že je nutná zásadní změna paradigmatu, pokud jde o definici a provádění politiky týkající se dotvoření vnitřního trhu; současný model je považován za překonaný; v dokumentech je prokázáno, že navzdory významnému pokroku v některých oblastech jsou dosažené výsledky obecně málo známy, nejsou dostatečné a v mnohých aspektech jsou pro Evropu, před níž leží nečekané výzvy a chmurné vyhlídky, zklamáním.

2.13 Tyto připomínky a závěry jsou navíc doplněny o rozsáhlou dokumentaci v podobě pravidelných srovnávacích přehledů týkajících se vnitřního trhu⁽¹²⁾, pravidelných podrobných analýz Eurobarometru, pokud jde o názory a zkušenosti občanů a podniků v souvislosti s vnitřním trhem v členských státech, stejných srovnávacích přehledů týkajících se spotřebitelů na vnitřním trhu⁽¹³⁾ a rovněž výročních zpráv Komise o uplatňování unijního práva obecně⁽¹⁴⁾ a konkrétně *acquis* v oblasti spotřebního práva⁽¹⁵⁾, které po náležité interpretaci, řádné analýze a kritickém zhodnocení plně potvrzují obavy a pochybnosti vyjádřené v uvedených dokumentech.

2.14 Nicméně když se od Komise očekával skutečný posun v politické orientaci směrem k jednotnému trhu, který by zahrnul všechny tyto závěry a skutečně neotřelým a odlišným způsobem načrtl perspektivy v rámci stávající finanční krize a jednotného trhu ve 21. století a naplnil očekávání vytvořená celou řadou deklarací nejvyšších politických představitelů, s jistou mírou zklamání se zjistilo, že dokument Pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství představuje – navzdory svým mnohým uznaným přínosům – pouze výčet 50 jednotlivých opatření, která nemají jasnou strategickou linku⁽¹⁶⁾ a jejíž slabé stránky a nedostatky byly dobře popsány v usnesení EP ze dne 6. dubna 2011⁽¹⁷⁾.

⁽⁹⁾ Nová strategie pro jednotný trh ve službách ekonomiky a evropské společnosti.

⁽¹⁰⁾ Projekt pro Evropu v horizontu roku 2030 – výzvy, jímž je třeba čelit, a příležitosti, jichž se je třeba chopit. Také tato zpráva byla předložena v květnu 2010.

⁽¹¹⁾ Usnesení EP A7-0132/2010.

⁽¹²⁾ SEC(2011) 372 final ze dne 21. března 2011.

⁽¹³⁾ SEC(2011) 299 final ze dne 4. března 2011; tento dokument byl z velké míry potvrzen zprávou Eurobarometru s názvem *E-Communications Household Survey* (šetření domácností v oblasti e-komunikace) z července 2011.

⁽¹⁴⁾ KOM(2010) 538 v konečném znění ze dne 1. října 2010.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 100.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 47.

⁽¹⁷⁾ Doc A7-0072/2011, vycházející ze zprávy výboru IMCO na téma *Jednotný trh pro Evropany* (2010/2278 (INI)). PE 456.691v02-00 ze dne 24. března 2011), autor zprávy: Correia de Campos.

2.15 Tuto mezeru nevyplnilo ani poslední sdělení Komise týkající se výběru 12 nástrojů; ani z něho nevyplývá, jaká je hlavní myšlenka politické orientace v pozadí dotváření vnitřního trhu, která motivovala výběr těchto 12 nástrojů, a ne jiných, například těch, které EHSV vyjmenoval ve svém stanovisku⁽¹⁸⁾.

2.16 Zdá se však, že několik nedávných veřejných vystoupení, konkrétně vystoupení předsedy Komise a komisaře Barniera, a rovněž mezitím předložený program Komise⁽¹⁹⁾, potvrzují záměr skutečně změnit paradigma pro budoucí dotvoření vnitřního trhu. V tomto smyslu bylo také míněno krakovské prohlášení⁽²⁰⁾ a prohlášení evropského řídicího výboru skupiny expertů *Notre Europe*.

3. Nové paradigma pro dotvoření vnitřního trhu

3.1 Je důležité znovu uvést, že – jak vyplývá z hlavních zásad, jež jsou nyní součástí Lisabonské smlouvy – v rámci unijních politik **není dotvoření vnitřního trhu samoučelným cílem**, nýbrž jakýmsi prostředkem, nástrojem dosažení celé řady politických cílů v různých oblastech⁽²¹⁾.

3.2 Je třeba také znovu uvést, že tyto cíle jsou **zároveň a rovným dílem ekonomického, sociálního i environmentálního charakteru** a že všechny sledují jako svůj hlavní cíl blahobyt obyvatel a prosazování hodnot lidské důstojnosti, rovnosti, svobody, solidarity, demokracie, právního státu a dodržování lidských práv (článek 2 a článek 3 SEU)⁽²²⁾.

3.3 Právě ve světle těchto zásad, hodnot a cílů je proto třeba nahlížet na opatření zaměřená na dotvoření vnitřního trhu, jehož cíle mají dnes, podle práva, daleko širší dosah než v roce 1957.

3.4 Vnitřní trh, který byl ve svých počátcích jednoznačně zamýšlen jako ekonomický pilíř Evropy ve federálním stylu, je dnes třeba přehodnotit ve světle vývoje posledních 30 let a reality dnešních dnů. Je pravda, že současné okolnosti vedou ke stále silnějším tendencím přeměnit vnitřní trh na pouhou zónu volného obchodu, jakou byl jeho předchůdce ESVO, přičemž do budoucna je pojmán ne jako přirozený důsledek politického projektu nadnárodní povahy, ale jako **pouhý společný jmenovatel národních zájmů evropských států**.

3.5 Z toho důvodu je nezbytné důrazně znovu potvrdit myšlenku, že vnitřní trh musí být **pojítkem těchto národních zájmů v rámci plně integrovaného institucionálního**

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 99.

⁽¹⁹⁾ KOM(2011) 777 v konečném znění ze dne 15. listopadu 2011.

⁽²⁰⁾ V návaznosti na uskutečnění Fóra o jednotném trhu ve dnech 3. a 4. října 2011, jež kvitujeme s uspokojením.

⁽²¹⁾ Úř. věst. C 93, 27.4.2007, s. 25.

⁽²²⁾ Úř. věst. C 182, 4.8.2009, s. 1.

systemu správy ekonomických a finančních záležitostí, jehož model je nutné v brzké době nově definovat a zrealizovat.

3.6 Nejdříve je proto nutné si realisticky uvědomit **hranice samotného vnitřního trhu** a nechť jej tlačí někam, kam se nemůže ani nesmí dostat, a násilně při tom zavádět často zbytečná a bezpředmětná opatření, které jen komplikují běh podniků, zejména těch malých a středních, k nimž patří také svobodná povolání⁽²³⁾. Totéž platí pro opatření, u nichž není plná harmonizace odůvodněná, jelikož převažují hodnoty jiného druhu, např. zajištění kvality, jako například u některých témat v oblasti spotřebitelských práv a ochrany spotřebitele. Zásada či motto „síla v rozmanitosti“ by měla mít stejně jako aspekty harmonizace v politice vnitřního trhu opět hlavní roli.

3.7 Bude nezbytné rozhodně a bez ústupků pokračovat v **programu Zlepšování právní úpravy**, v němž se EHSV vždy aktivně angažoval⁽²⁴⁾, a to nejen za účelem technické racionalizace textů a vypuštění byrokratických, zbytečných a škodlivých rutinních postupů, ale především s cílem přijmout **proaktivní přístup k tvorbě právních předpisů a k administrativním postupům** s účinným zapojením občanské společnosti a dotčených hospodářských subjektů do všech fází jejich vytváření a vymezování; je třeba přiložit větší význam **posouzením dopadu ex ante**, jako nástroje pro ujednocení právních předpisů tam, kde je to vhodné, **spíše než směrnice** systematictější využívat **nařízení** a nebat se zkoušet nové a vhodnější nástroje nad rámec současné legislativní výbavy, jako jsou například **nepovinné režimy**, pokud jsou řádně opodstatněné⁽²⁵⁾. Se stejnou odvahou bude třeba zcela upustit od unijních iniciativ v případě nedostatečné účinnosti a přínosu.

3.8 Stejně důležité je **zrevidovat, zjednodušit a kodifikovat *acquis communautaire* a správní formality**⁽²⁶⁾ a „odříznout“ vše, co se ukáže jako zbytečné, nepotřebné, kontraproduktivní nebo dokonce škodlivé⁽²⁷⁾. Zároveň je však třeba dát si pozor, aby se tak nečinilo nekoordinovaně a nebyly odstraněny zásadní aspekty regulace, nezbytné pro důležité oblasti.

⁽²³⁾ Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 51.

⁽²⁴⁾ Úř. věst. C 24, 31.1.2006, s. 39, Úř. věst. C 175, 27.7.2007, s. 21, Úř. věst. C 48, 15.2.2011, s. 107.

⁽²⁵⁾ Úř. věst. C 24, 31.1.2006, s. 52, Úř. věst. C 175, 28.7.2009, s. 26, Úř. věst. C 21, 21.1.2011, s. 26.

⁽²⁶⁾ Zde přijímám směr, který sama Komise udala ve svém sdělení týkajícím se aktualizace a zjednodušení *acquis communautaire* (COM(2003) 71 final ze dne 11.2.2003), který EHSV jednoznačně podpořil (Úř. věst. C 112, 30.4.2004, s. 4) a na nějž Komise, zdá se, pozapomněla.

⁽²⁷⁾ Viz stanoviska Úř. věst. C 14, 16.1.2001, s. 1, Úř. věst. C 125, 27.5.2002, s. 105, Úř. věst. C 133, 6.6.2003, s. 5, Úř. věst. C 309, 16.12.2006, s. 18, Úř. věst. C 10, 15.1.2008, s. 8.

3.9 **Naším mottem musí být: regulovat, ale nedusit.** Důležité bude nejen být inovativní a kreativní, ale také převzít návrhy z první zprávy nezávislých odborníků o legislativním a administrativním zjednodušení, z nichž většina nebyla zrealizována, a požadovat jejich účinné uplatnění⁽²⁸⁾.

3.10 Důležitou roli má **normalizace či standardizace** podle nového vzoru používaná nejen v případě produktů, ale rovněž služeb⁽²⁹⁾. Avšak i zde by měla být provedena přesná analýza potřeby, účinnosti a dopadů prováděných opatření, aby v rámci normalizace služeb bylo rozlišování mezi službami pro vnitřní trh účinné.

3.11 Bude rovněž třeba oživit a posílit **system pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI)**, rozšířit jeho oblast působnosti a zlepšit fungování správní spolupráce, podle návrhů a doporučení, jež měl EHSV několikrát možnost předložit⁽³⁰⁾, a stejně tak přehodnotit síť SOLVIT a poskytnout jí nový rámec a nové prostředky.

3.12 Bude také důležité zamyslet se nad **hlavními zásadami budování jednotného trhu**, konkrétně nad zásadou vzájemného uznávání⁽³¹⁾, zásadou subsidiarity⁽³²⁾ a zásadou proporcionality⁽³³⁾ a zásadou předběžné opatrnosti, jež je v současné době omezena pouze na specifické oblasti jako zajišťování potravin, ze které by se však měla stát obecná zásada; je třeba tyto zásady nově vymezit a definovat nové způsoby jejich používání, jež lépe vystihnou skutečné zájmy občanů.

3.13 Je nezbytné **stanovit rozumné priority**. To neznamená, že by se mělo více méně náhodně zvolit několik stěžejních opatření, ale spíše jednat v souladu s přesně definovanými kritérii jasné politické orientace, jež již pro Evropu měla být definována dávno a pro kterou by absolutní prioritou byli lidé.

⁽²⁸⁾ COM(95) 288 final ze dne 21. června 1995.

⁽²⁹⁾ Viz Úř. věst. C 120, 16.5.2008, s. 1, Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 69, a Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 35.

⁽³⁰⁾ Viz Úř. věst. C 43, 15.2.2012, s. 14 a ostatní výše uvedená stanoviska.

⁽³¹⁾ Je třeba vrátit se znovu ke zprávám Komise o uplatňování zásady vzájemného uznávání, z nichž bylo jako první zveřejněno sdělení Komise ze dne 16. června 1999 (COM(99) 299 final), od kterých se však později upustilo. Viz stanovisko Úř. věst. C 116, 20.4.2001, s. 14.

⁽³²⁾ Vraťme se k Mitorově zprávě a odstraňme z ní nálepku „jeden krok vpřed a dva zpět“, z čehož byla nařčena (viz Feral, Alexis: *Le principe de subsidiarité, progrès ou statu quo après le Traité d'Amsterdam?* In: Rev. du Marché Unique Européen, I, 1998, s. 95) proto, že ji Komise používala nevhodně, a učiníme z ní skutečnou výzvu změny, o které snil Jacques Delors.

⁽³³⁾ Bude při tom třeba zohlednit několik stanovisek EHSV týkajících se několika po sobě následujících výročních zpráv Komise, v souladu s článkem 9 Protokolu o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

3.14 Mezi těmito prioritami musí mít vyhrazeno zvláštní místo **odvětví služeb obecně** ⁽³⁴⁾ a **zejména služeb finančních a maloobchodních** ⁽³⁵⁾, kde je deficit v realizaci vnitřního trhu nejvíce patrný a kde je zároveň nejvíce zapotřebí inovativnosti, a to nejen v souvislosti s opatřeními, ale i s potřebnými nástroji. EHSV zejména vyzývá Evropskou komisi, aby sledovala provádění směrnice o službách, jež je zatím jediným právním předpisem upravujícím otevření přeshraničního obchodu ve službách, a pravidelně a otevřeně o tomto provádění podávala zprávy.

3.15 Zvláštní pozornost si zaslouží také praktická realizace **vnitřního trhu, pokud jde o přeshraniční elektronický obchod**, a to vzhledem k jeho socio-ekonomickým přínosům pro evropské spotřebitele obecně a zejména pro obyvatele méně přístupných regionů nebo pro osoby s určitým zdravotním postižením, a rovněž pro podniky EU, zejména malé a střední podniky; může totiž přinést efektivní řešení celé řady problémů a otázek, které již byly obšírně identifikovány, aniž by dosud byly rozpracovány nástroje či mechanismy nezbytné pro získání důvěry a zajištění ochrany spotřebitelů a vytvoření příznivého prostředí pro podniky a pracovníky ⁽³⁶⁾.

3.16 Týká se to především otázek roztržitosti trhu, rozdílnosti použitelných norem, nejistoty panující ohledně soukromí a důvěrnosti údajů, bezpečnosti transakcí, právní ochrany v případě sporů, existence nelegálních internetových služeb, pirátství a internetové kriminality; je třeba požadovat přístup napříč generálními ředitelstvími Komise, který povede k vymezení **soudržného právního rámce pro skutečný jednotný digitální trh**.

3.17 Zvláštní úsilí si zaslouží oblast, v níž EU bohužel nedosáhla přesvědčivých výsledků, tedy oblast **účinného uplatňování právních předpisů EU**, která je jedinou zárukou respektování práva a účinnosti regulace ⁽³⁷⁾ a kterou nelze omezit na pouhou „správní spolupráci“ ⁽³⁸⁾. Pro evropské občany má v tomto ohledu zásadní význam zakotvení **práva na kolektivní žalobu na evropské úrovni**, a to bez nejasností a dalších

průtahů, jakožto krajní řešení, jak zajistit, že za porušování právních předpisů EU bude vymáhána odpovědnost, čímž se podpoří její dobrovolné dodržování ⁽³⁹⁾.

3.18 Nejdůležitější ze všeho však bude **definovat parametry jednotného trhu tak, aby v centru jeho zájmu stál člověk a občan**. Tento úkol nesmí být svěřen nějaké skupině více či méně slovných osvěcovaných osob, ale spíše by se mělo vycházet z přímého příspěvku občanů, občanské společnosti a naslouchat jejich obavám a požadavkům a rovněž zklamáním a rozčarováním.

3.19 Je naléhavě nutné jednat, avšak je důležité, aby se nejednalo nekoordinovaně či pouze impulsivně; EHSV proto navrhuje, aby bylo nyní, kdy oslavíme 20 let od roku 1992, **umožněno období reflexe**. EHSV by rád přispěl tím, že navrhne některé parametry, které v této reflexi považuje za zásadní.

3.19.1 Rovněž je třeba se zamyslet nad jasným vztahem politiky vnitřního trhu a hlavními zásadami a cíli vyplývajícími z **Listiny základních práv a svobod Evropské unie**, zejména těmi z Hlavy IV a Hlavy V, které mají zvláštní dopad na sociální rozměr a práva spotřebitelů ⁽⁴⁰⁾.

3.19.2 Zároveň je nutná reflexe o **propojení odvětvových politik prostřednictvím jednoho společného strategického cíle**; hospodářská, průmyslová, obchodní, dopravní, energetická, environmentální, spotřebitelská a soutěžní politika by tak byly skloubeny **do jednoho globálního právního rámce, jenž by stimuloval integraci a posílil důvěru sociálních a společenských partnerů** (spotřebitelů, rodin, pracovníků, podniků, nevládních organizací atd.). Znamenalo by to přehodnotit a oživit strategii Evropa 2020.

3.19.3 Reflexi si zaslouží také způsob, jakým je třeba zajistit **volný pohyb a mobilitu občanů** obecně a zejména pracovníků, ať už zaměstnanců či příslušníků svobodných povolání, pedagogů a studentů, zaručit dodržování také jejich sociálních práv (sociální zabezpečení, právní ochrana, nemocenské a úrazové pojištění, penzijní reforma atd.), a to za všech okolností, bez diskriminace, a přezkoumat systém uznávání odborných kvalifikací a diplomů. Při tom musí být měřítkem vysoké požadavky na kvalitu v oblasti bezpečnosti a zdraví spotřebitelů v EU.

⁽³⁴⁾ Viz stanoviska Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 113, Úř. věst. C 175, 27.7.2007, s. 14, Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 109.

⁽³⁵⁾ Viz stanoviska Úř. věst. C 56, 24.2.1997, s. 76, Úř. věst. C 95, 30.3.1998, s. 72, Úř. věst. C 209, 22.7.1999, s. 35, Úř. věst. C 157, 28.6.2005, p. 1, Úř. věst. C 302, 7.12.2004, s. 12, Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 126, Úř. věst. C 65, 17.3.2006, s. 113, Úř. věst. C 65, 17.3.2006, s. 134, Úř. věst. C 309, 16.12.2006, s. 26, Úř. věst. C 318, 23.12.2006, s. 51, Úř. věst. C 115, 16.5.2006, s. 61, Úř. věst. C 100, 30.4.2009, s. 84, Úř. věst. C 27, 3.2.2009, s. 18, Úř. věst. C 100, 30.4.2009, s. 22, Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 62, Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 66, Úř. věst. C 218, 11.9.2009, s. 30, Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 133.

⁽³⁶⁾ I přesto, že existuje sdělení Komise ze dne 22. října 2009 o přeshraničním elektronickém obchodu mezi podniky a spotřebiteli v EU (KOM(2009) 557 v konečném znění).

⁽³⁷⁾ Viz stanoviska Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 67, Úř. věst. C 18, 19.1.2011, s. 95.

⁽³⁸⁾ Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 103.

⁽³⁹⁾ EHSV byl oprávněně požadován za hlavního zastávce kolektivních žalob; zabýval se jimi v různých stanoviscích, z nichž bychom podtrhli tyto: Úř. věst. C 309, 16.12.2006, s. 1, Úř. věst. C 324, 30.12.2006, s. 1, Úř. věst. C 162, 25.6.2008, s. 1, Úř. věst. C 228, 22.9.2009, s. 40, Úř. věst. C 128, 18.5.2010, s. 97.

⁽⁴⁰⁾ Zde je nutné zohlednit a dovést do důsledků zjištění Zprávy Komise O pokroku na cestě ke skutečnému občanství EU v letech 2007–2010 (KOM(2010) 602 v konečném znění ze dne 27. října 2010) a zároveň Zprávy o občanství EU za rok 2010 – Odstranit překážky pro výkon práv občanů EU (KOM(2010) 603 v konečném znění ze dne 27. října 2010).

3.19.4 Za účelem podpory sociálního začleňování a zaměstnanosti je třeba provést reflexi o **účinném otevření trhů práce** všem evropským občanům, přičemž je po pečlivém prozkoumání třeba odstranit neodůvodněná omezení a diskriminace.

3.19.5 Obzvláště je třeba se zamyslet nad vymezením **vhodného právního rámce pro podniky sociální ekonomiky obecně** a zejména nadace, vzájemné společnosti a evropská sdružení, jenž již měl být hotov.

3.19.6 Stejně tak naléhavá je reflexe o **vymezení jasného právního rámce pro služby obecného zájmu a zejména pro**

sociální služby za současného definování kritérií kvality základních veřejných služeb a jednoznačného stanovení příslušných režimů veřejných zakázek, hospodářské soutěže a státních podpor ⁽⁴¹⁾.

3.20 V neposlední řadě je nutné věnovat prostředky a úsilí **účinné politice komunikace o jednotném trhu** v širším rámci politiky soudržné a ucelené komunikace o Evropě; ta musí zapojit občany a řádně zohledňovat evropské veřejné mínění a evropské sdělovací prostředky, s cílem šířit správné informace a řádně informovat evropské občany a zejména spotřebitele díky inovativnímu používání digitálních médií ⁽⁴²⁾.

V Bruselu dne 22. února 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

⁽⁴¹⁾ Viz stanovisko EHSV, Úř. věst. C 161, 13.7.2007, s. 80.

⁽⁴²⁾ Viz průzkumné stanovisko EHSV, Úř. věst., 3.2.2009, s. 152, a stanovisko z vlastní iniciativy, Úř. věst. C 44, 11.2.2011, s. 62.